

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجه ی دکترای عمومی در رشته ی پزشکی

عنوان:

بررسی شیوع خشونت در خانواده های شهر اردبیل در دوران پاندمی کووید ۱۹ در سال ۱۳۹۹

نگارش:

فاطمه ایزدی

استاد راهنما:

دکتر سعید صادقیه اهری

استاد مشاور:

دکتر سهراب ایرانپور

خرداد ماه ۱۴۰۱

شماره پایان نامه: ۰۴۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ

تقدیم به

پدر و مادرم

این دوتکیه گاه بزرگ زندگیم ، که هر چه دارم مدیون همراهی و
زحمات بی دریغ آنهاست.

اساتید ارجمندم

که همواره با چراغ علمشان روشنی بخش تاریکی جهل بوده اند

سپاسگزاری

سپاس خدای را که سخنوران ، درستودن او بمانند و شمارندگان ،
شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان ، حق او را گزاردن نتوانند .
اکنون که باید آغازی بر یک پایان بنگارم ، بر خود لازم می دانم
که از استادان عزیزم به خاطر راهنماییهای ارزشمند نهایت تشکر
و قدردانی را نمایم.

فهرست مطالب

عنوان

چکیده	۱
فصل اول	۴
۱-۱ اهمیت موضوع و انگیزه ی تحقیق	۵
۲-۱ اهداف و فرضیات طرح	۶
۱-۲-۱ هدف کلی طرح	۶
۱-۲-۲ اهداف اختصاصی طرح	۷
۳-۲-۱ اهداف کاربردی	۷
۴-۲-۱ فرضیات یا سؤالات تحقیق	۷
۳-۱ تعریف واژه‌های اختصاصی	۸
فصل دوم	۱۲
۲-۱ مبانی نظری	۱۲
۲-۱-۱ خشونت خانگی	۱۲
۲-۱-۲ خشونت خانگی در دوران کرونا	۱۹
۲-۲ مطالعات پیشین	۲۳
۱-۲-۲ مطالعات پیشین خارجی	۲۳
۲-۲-۲ مطالعات پیشین داخلی	۲۵
فصل سوم:	۲۷

۲۸	۳-۱ نوع ، مکان و زمان پژوهش
۲۸	۲-۳ جمعیت و نمونه ی مورد مطالعه
۲۹	۳-۳ روش گردآوری اطلاعات
۲۹	۴-۳ تجزیه و تحلیل آماری
۳۰	۵-۳ ملاحظات اخلاقی
۳۳	فصل چهارم :
۳۳	نتایج
۳۳	۱-۴ مقدمه
۳۸	۲-۴ نتایج حاصل از پرسشنامه ی HURT, INSULT, THREATEN, AND SCREAM TOOL
۴۳	۴-۳ خشونت در مناطق مختلف اردبیل
۴۵	فصل پنجم:
۴۶	۱-۵ بحث
۵۱	۲-۵ محدودیت مطالعه
۵۲	۳-۵ نتیجه گیری
۵۳	۴-۵ پیشنهادات
۵۳	۱-۴-۵ پیشنهادات برخاسته از مطالعه
۵۳	۲-۴-۵ پیشنهادات برای پژوهش های آتی
۵۴	منابع

فهرست جداول، اشکال و نمودارها

- جدول ۱-۳: متغیرهای به کاررفته در پژوهش ۳۱
- جدول ۱-۴: متغیرهای دموگرافیک شرکت کنندگان در مطالعه ۳۳
- جدول ۲-۴: متغیرهای دموگرافیک شرکت کنندگان در مطالعه بر اساس جنسیت ۳۵
- جدول ۳-۴: سن شرکت کنندگان در مطالعه به تفکیک جنسیت و در کل ۳۷
- جدول ۴-۴: پاسخ شرکت کنندگان به سوال آزار فیزیکی بر اساس جنسیت و کل شرکت کنندگان ۳۸
- جدول ۵-۴: پاسخ شرکت کنندگان به سوال فحش یا تحقیر بر اساس جنسیت و کل شرکت کنندگان ۳۹
- جدول ۶-۴: پاسخ شرکت کنندگان به سوال تهدید یا آسیب رسانی بر اساس جنسیت و کل شرکت کنندگان ۴۰
- جدول ۷-۴: پاسخ شرکت کنندگان به سوال داد و نفرین بر اساس جنسیت و کل شرکت کنندگان ۴۱
- جدول ۸-۴: پاسخ شرکت کنندگان به سوال رابطه ی جنسی بدون رضایت بر اساس جنسیت و کل شرکت کنندگان ۴۲
- جدول ۹-۴: تجربه ی کلی خشونت در شرکت کنندگان بر اساس جنسیت و کل شرکت کنندگان ۴۳
- جدول ۱۰-۴: تجربه ی خشونت در شرکت کنندگان مرد و زن بر اساس منطقه ی نمونه گیری ۴۳

فهرست اختصارات و کلمات کلیدی:

PTSD: Post-Traumatic Stress Disorder

SPSS: Statistical Package Borderline Personality for the Social Sciences

بررسی شیوع خشونت در خانواده های شهر اردبیل در دوران پاندمی کووید ۱۹ در سال ۱۴۰۰

چکیده

زمینه : پاندمی کووید ۱۹ اختلالات بسیاری را در سراسر دنیا ایجاد نموده است.. برای جلوگیری از گسترش این ویروس قرنطینه، فاصله گذاری، اجتماعی، محدودیت های مسافرتی و قوانین خانه ماندن اجرایی گردیده اند.. در حالیکه بسیاری از ایالت ها قانون در خانه ماندن را به شکل متفاوتی اجرا می کنند، ولی با وجود به جز فعالیت های ضروری یا کار در مشاغل مورد نیاز از افراد انتظار می رود که در خانه هایشان بمانند. اگرچه این اقدامات برای جلوگیری از گسترش بیماری موثرند، ولی تاثیرات مخرب بسیاری بر جامعه از لحاظ اجتماعی، مالی و روانی داشته اند. وضعیت قرنطینه ای با سو مصرف الکل، افسردگی و علائم PTSD همراه هست. خشونت خانگی در فضای داخل خانه زمانی رخ می دهد که یک فرد بر فرد دیگر چیرگی داشته باشد. خشونت خانگی یک واژه ی کلی است و خشونت علیه همسر، خشونت علیه افراد سالخورده و سو استفاده از کودکان است. برای اهداف این مطالعه تمرکز ما بر روی خشونت علیه همسر خواهد بود. خشونت خانگی در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته به ترتیب حدود ۵ و ۱۹ درصد از کل بار بیماری ها در زنان ۱۵ تا ۴۴ ساله را به خود اختصاص می دهد. طبق گزارش سازمان بهداشت جهانی شیوع خشونت علیه زنان جهانی است و حدود ۳۵ درصد از زنان در سرتاسر جهان خشونت فیزیکی یا جنسی را تجربه کرده اند، در حالی که در برخی مطالعات در ایران میزان شیوع خشونت جسمی علیه زنان ۴۶ یا ۱۵ درصد، خشونت جنسی ۴۲ درصد و خشونت روان شناختی ۸۲ درصد گزارش شده است. با شیوع پاندمی کووید ۱۹ روندهای مرتبط با خشونت خانگی افزایشی شده اند. طبق گزارش سازمان ملل ، میزان خشونت خانگی در فرانسه از زمان شروع قرنطینه در

تاریخ ۱۷ مارس ، افزایش ۳۰ درصدی داشته است. در کشور ما گزارش های خشونت خانگی از زمان اجرای طرح فاصله گذاری اجتماعی و فاصله گذاری هوشمند در اسفند ماه ۱۳۹۸ ندرتا گزارش شده اند.

هدف: هدف از انجام این مطالعه بررسی شیوع خشونت در خانواده های شهری شهر اردبیل در دوران پاندمی کووید ۱۹ بود.

مواد و روش کار: از ۵ مرکز بهداشتی حاتمی، باهنر، باکری، جاوید محسنی و پيله رودی به طور تصادفی از لیست افراد تحت پوشش متناسب با تعداد جمعیت تحت پوشش ، تعداد ۵۳۰ نمونه انتخاب گردید. این افراد علاوه بر پرسشنامه ی دموگرافیک، پرسشنامه ی HURT, INSULT, THREATEN, AND SCREAM TOOL را به منظور غربالگری خشونت خانگی تکمیل نمودند.

نتایج: تعداد ۵۳۰ شرکت کننده شامل ۲۶۶ مرد (۵۰.۲ درصد) و ۲۶۴ زن (۴۹.۸ درصد) از نظر خشونت در دوران کووید ۱۹ با استفاده از پرسشنامه ی HURT, INSULT, THREATEN, AND SCREAM TOOL مورد غربالگری قرار گرفتند. متوسط سنی شرکت کنندگان 38.22 ± 11.72 سال بود. از نظر تعداد همسر تقریباً تمام شرکت کنندگان شامل ۵۲۹ نفر (۹۹.۸ درصد) تک همسر داشتند و تنها یک مرد (۰.۲ درصد) تعداد ۲ همسر را گزارش نمود. شرکت کنندگان در ۶۳ مورد (۱۱.۹ درصد) فرزندى نداشتند ولی در ۲۰۳ (۳۸.۳ درصد)، ۱۶۸ (۳۱.۷ درصد)، ۶۴ (۱۲.۱ درصد)، ۱۸ (۳.۴ درصد) ، ۱۲ (۲.۳ درصد)، ۲ (۰.۸ درصد) مورد به ترتیب یک، دو ، سه ، چهار ، پنج و هشت فرزند داشتند. تمام شرکت کنندگان زندگی با همسر را در دوران کووید ۱۹ ذکر کردند.

تجربه ی خشونت در دوران کووید-۱۹ در ۱۲ شرکت کننده (۲.۳ درصد) گزارش گردید که در ۹ مورد زن (۳.۴ درصد کل زنان) و در ۳ مورد مرد (۱.۱ درصد کل مردان) بودند. طبق نتایج حاصل از پرسشنامه ی HURT, INSULT, THREATEN, AND SCREAM TOOL در شرکت کنندگان مطالعه ۴۹۳ مورد (۹۳ درصد) هرگز، ۲۲ مورد (۴.۲ درصد) به ندرت، ۱۴ مورد (۲.۶ درصد) بعضی مواقع و ۱ مورد (۰.۲ درصد) اغلب تجربه ی آزار فیزیکی در دوران کووید ۱۹ داشتند. ۴۴۷ مورد (۸۴.۳ درصد) هرگز، ۴۹ مورد (۹.۲ درصد) به ندرت، ۲۸ مورد (۵.۳ درصد) بعضی مواقع، ۵ مورد (۰.۹ درصد) اغلب و ۱ مورد (۰.۲ درصد) همیشه تجربه ی فحش یا تحقیر داشتند. ۵۰۱ مورد (۹۴.۵ درصد) هرگز، ۲۱ مورد (۴ درصد) به ندرت، ۶ مورد (۱.۱ درصد) بعضی مواقع و ۲ مورد (۰.۴ درصد) اغلب تجربه ی تهدید یا آسیب دیدن داشتند. ۳۸۸ مورد (۷۳.۲ درصد) هرگز، ۷۵ مورد (۱۴.۲ درصد) به ندرت، ۵۸ مورد (۱۰.۹ درصد) بعضی مواقع و ۹ مورد (۱.۷ درصد) اغلب تجربه ی جیغ و نفرین داشتند و در نهایت ۵۰۰ مورد (۹۴.۳ درصد) هرگز، ۲۱ مورد (۴ درصد) به ندرت، ۸ مورد (۱.۵ درصد) بعضی مواقع و ۱ مورد (۰.۲ درصد) همیشه تجربه ی رابطه ی جنسی داشتند.

نتیجه گیری: شیوع خشونت در دوران کووید-۱۹ در خانوارهای شهری اردبیل پایین و برابر ۲.۳ درصد گزارش گردید.

کلمات کلیدی: خشونت خانگی-بیماری کووید-۱۹-خشونت علیه همسر